

Cyngor Sir Ceredigion Datganiad o Bolisi Trwyddedu 2021-2026

Dyddiad y'i cymeradwywyd gan y Cyngor: 21ain o Ionawr 2021

Dyddiad Cyhoeddi: Ionawr 2021

Mae'r polisi hwn ar gael yn Saesneg ac mewn print bras drwy gysylltu â'r Awdurdod Trwyddedu.

Cynnwys

1. Cyflwyniad.....	3
2. Amcanion Trwyddedu	4
3. Y Pwyllgor Trwyddedu a'r Is-bwyllgor Trwyddedu	5
4. Egwyddorion Sylfaenol	5
5. Parthau ac Oriau Trwyddedu	7
6. Galw Masnachol	7
7. Niwed Alcohol	8
8. Cyffuriau	9
9. Atal trosedd ac anrhefn.....	10
10. Atal Niwsans Cyhoeddus.....	11
11. Diogelwch y Cyhoedd	12
12. Amddiffyn plant rhag niwed	13
13. Atodlen Weithredu	14
14. Integreiddio Strategaethau a rheolaethau statudol	14
15. Adloniant Rheoledig	16
16) Gweinyddu	17
17) Atolden Weithredu	17
18) Amodau	17
19) Arfer a dirprwyo swyddogaethau.....	18
20) Polisi Effaith Gronnol.....	18
21) Gorfodaeth	19
ATODIAD A	20
APPENDIX B	22

1. Cyflwyniad

Sir Ceredigion

- 1.1 Mae Cyngor Sir Ceredigion yn cwmpasu rhanbarth sy'n gymysg o'r trefol a'r gwledig ac oddeutu 1795 cilomedr sgwâr o ran maint. Mae'n cynnwys poblogaeth o oddeutu 72,695 o bobl (2018) ac o blith y rhain, amcangyfrifir bod 43,379 rhwng 16 a 64 oed.
- 1.2 Mae poblogaeth Ceredigion yn cynyddu'n fawr yn ystod misoedd yr haf yn sgil nifer yr ymwelwyr â'r ardal. Mae'r Sir yn cynnwys chwe phrif dref sef Aberaeron, Aberystwyth, Aberteifi, Llanbedr Pont Steffan, Llandysul a Thregaron. Mae tair o'r rhain yn drefi marchnad ac mae dwy, sef Aberystwyth a Llanbedr Pont Steffan, yn drefi prifysgol. Ceir 7 ysgol uwchradd yn y Sir (Aberystwyth 2, Tregaron, Llanbedr Pont Steffan, Aberaeron, Llandysul ac Aberteifi). Mae topograffeg y Sir yn cynnwys trefi gwyliau glan môr, ardaloedd mynyddig a chorslyd o ddiddordeb gwyddonol arbennig, yn ogystal â dyffrynnoedd gwyrddlas, ffrwythlon.
- 1.3 Amcangyfrifir bod tua 600 o drwyddedau mangreoedd a chlybiau yn y Sir ar hyn o bryd ac mae'r rhain yn cynnwys Tafarndai Traddodiadol, Bariau a chlybiau nos, llefydd gwerthu lluniaeth gyda'r hwyr, Sinemâu, Clybiau Aelodau, Gwestai a thai llety, Siopau, Archfarchnadoedd, Siopau Diodydd Trwyddedig, Theatrau a lleoliadau ar gyfer digwyddiadau.
- 1.4 Hefyd mae disgwyl i Geredigion groesawu'r Eisteddfod Genedlaethol i'r sir, i Dregaron, ym mis Awst 2021 (ar ôl gohirio'r wyl yn 2020 oherwydd pandemig y Coronafeirws).
- 1.5 Mae Ceredigion hefyd yn cynnal nifer o ddigwyddiadau llai sy'n cynnwys digwyddiadau cerddorol, sioeau amaethyddol blynyddol, sioeau lleol a digwyddiadau cymunedol, ac mae llawer o'r rhain yn cynnwys gweithgareddau trwyddedadwy a awdurdodir drwy drwyddedau Mangre neu Hysbysiadau Digwyddiad Dros Dro. Prosesodd yr Awdurdod Lleol gyfanswm o tua 350 o ddigwyddiadau dros dro yn 2019.
- 1.6 Mae Deddf Trwyddedu 2003 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor, wrth iddo gyflawni ei rôl fel yr Awdurdod Trwyddedu, i bennu a chyhoeddi datganiad o bolisi ("Polisi Trwyddedu") o ran arfer swyddogaeth drwyddedu'r Cyngor y bydd yn ei ddefnyddio'n gyffredinol i hybu'r amcanion trwyddedu wrth wneud penderfyniadau ynghylch y ceisiadau a wneir o dan y Ddeddf. Hwn yw'r Datganiad o Bolisi hwnnw, sydd wedi'i baratoi yn unol â darpariaethau Deddf 2003, a fersiwn ddiweddaraf Canllawiau'r Swyddfa Gartref a gyhoeddwyd o dan adran 182 y Ddeddf:
[Canllawiau diwygiedig o dan adran 182 o Ddeddf Trwyddedu 2003.pdf](#)
- 1.7 Cyngor Sir Ceredigion yw'r Awdurdod Trwyddedu o dan Ddeddf Trwyddedu 2003 ac mae'n gyfrifol am roi Trwyddedau Mangreoedd, Tystysgrifau Clybiau a Thrwyddedau Personol ar gyfer gwerthu a/neu gyflenwi alcohol a darparu adloniant rheoledig a lluniaeth hwyr y nos. Trwy'r ddogfen, cyfeirir at y Cyngor fel yr Awdurdod Trwyddedu ("yr Awdurdod"), lle bo hynny'n briodol er mwyn osgoi dryswch rhwng y rôl hon a'r swyddogaethau eraill a gyflawnir gan y Cyngor.
- 1.8 Mae'r Polisi Trwyddedu hwn yn amlinellu sut y bydd ceisiadau am drwyddedau, sy'n ofynnol o dan Ddeddf Trwyddedu 2003, yn cael eu hystyried gan yr Awdurdod Trwyddedu.

- 1.9 Wrth ddatblygu'r Datganiad Polisi hwn, ystyriwyd cyngor cyrff megis y Gymdeithas Llywodraeth Leol ac amrywiol gymdeithasau masnach lle bynnag y bo modd. Ystyriwyd hefyd bolisiau corfforaethol eraill y mae'r Awdurdod wedi'u mabwysiadu, a chyfeirir at y rhain drwy'r ddogfen hon fel y bo'n briodol.
- 1.10 Ystyrir pob cais unigol yn ôl ei haeddiant ei hun, yng ngoleuni'r polisi hwn, Deddf 2003, a Chanllawiau'r Swyddfa Gartref a gyhoeddwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol o dan y Ddeddf hon.
- 1.11 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cydnabod efallai y bydd angen iddo wyro oddi wrth y polisi hwn mewn amgylchiadau unigol ac eithriadol, a phan fydd achos penodol yn gofyn am wneud penderfyniad o'r fath er mwyn hybu'r amcanion Trwyddedu.
- 1.12 Ni fydd y Datganiad o Bolisi yn ceisio rheoleiddio materion lle ceir darpariaeth ar eu cyfer mewn unrhyw ddeddfwriaeth arall; yn lle hynny, bydd yn mynd ati i ategu cyfundrefnau o'r fath e.e. cynllunio, iechyd a diogelwch, hawliau cyflogaeth, diogelwch tân, ac ati.
- 1.13 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn dymuno annog trwyddedai i ddarparu amrediad eang o weithgareddau adloniant yng Ngheredigion yn ystod yr oriau y byddant ar agor gan hyrwyddo cerddoriaeth fyw, dawnio, y theatr, ac ati, er lles diwylliannol ehangach y gymuned.
- 1.14 Bydd yr Awdurdod yn diweddarau ac yn cyhoeddi Polisi Trwyddedu newydd yn ôl yr angen ond bydd hyn yn bendant yn digwydd o fewn **pum mlynedd** o ddyddiad y polisi hwn. Bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn ymgynghori â'r Awdurdodau Cyfrifol, y partneriaid, deiliaid y trwyddedau, y cymdeithasau masnach, y busnesau a grwpiau'r trigolion fel y bo'n briodol, a chaiff unrhyw sylwadau a ddaw i law eu hystyried ar yr adeg honno.
- Daw'r Polisi Trwyddedu hwn i rym ar 21 Ionawr 2021.
- 1.15 Mae'r Awdurdod yn cadw'r hawl i adolygu a diwygio'r Polisi hwn fel y bo'n briodol heb ymgynghori os bydd angen gwneud hynny i sicrhau bod y polisi yn adlewyrchu deddfwriaeth genedlaethol, canllawiau statudol neu ganllawiau eraill, neu am resymau eraill. Cyhoeddir unrhyw ddiwygiadau a wneir.
- 1.16 Wrth ddiwygio'r polisi, ystyriwyd y materion canlynol.
- Deddf Trwyddedu 2003 fel y'i diwygiwyd gan y canlynol:
    - ❖ Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011
    - ❖ Deddf Cerddoriaeth Fyw 2011
    - ❖ Yr Offerynnau Statudol a osodwyd o dan y ddeddfwriaeth uchod
    - ❖ Y Canllawiau Diwygiedig a gyhoeddwyd o dan Adran 182, Deddf Trwyddedu 2003 a rheoliadau cysylltiedig eraill
    - ❖ Deddf Dadreoleiddio 2015

2. Amcanion Trwyddedu

- 2.1 O dan Ddeddf 2003, bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn cyflawni ei swyddogaethau gyda'r bwriad o hybu'r amcanion trwyddedu. Mae'r amcanion trwyddedu (sydd yr un mor bwysig â'i gilydd) fel a ganlyn:

- Atal troseddau ac anhrefn;
  - Diogelwch y cyhoedd;
  - Atal niwsans cyhoeddus;
  - Amddiffyn plant rhag niwed.
- 2.2 Cydnabyddir nad y gyfraith drwyddedu yw'r prif fecanwaith ar gyfer rheoli niwsans ac ymddygiad gwrthgymdeithasol gan unigolion yn gyffredinol oherwydd unwaith y byddant wedi gadael y fangre drwyddedig, byddant y tu hwnt i reolaeth uniongyrchol yr unigolion, y clwb neu'r busnes sy'n dal y drwydded. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod yr agwedd hon yn un allweddol gan y bydd rheolaeth o'r fath, ynghyd â deddfwriaeth drwyddedu, wastad yn rhan o'r ymagwedd gyfannol at reoli'r economi liw nos a hwyr y nos yng nghanol y trefi a'r dinasoedd.
- 2.3 Bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn parhau i weithio mewn partneriaeth gyda'r awdurdodau cyfagos, yr heddlu, y busnesau lleol, y trwyddedai a'r bobl leol wrth iddo hybu'r amcanion.

3. Y Pwyllgor Trwyddedu a'r Is-bwyllgor Trwyddedu

- 3.1 Bydd Swyddogion yr Awdurdod Trwyddedu yn defnyddio pwerau dirprwyedig i benderfynu ynghylch pob cais trwyddedu lle nad oes sylwadau perthnasol wedi dod i law, neu os oes sylwadau wedi dod i law a bod y partiön yn cytuno nad oes angen gwrandawriad.
- 3.2 Ymdrinnir â materion yng nghyswllt Deddf Trwyddedu 2003 fel y nodir yng nghynllun dirprwyo'r Awdurdod sy'n rhan o'i gyfansoddiad (Atodiad A).
- 3.3 Rhoddir adroddiadau bob hyn a hyn i'r Pwyllgor Trwyddedu ynghylch arfer y pwerau dirprwyedig.
- 3.4 Bydd y Cyngor yn sicrhau bod yr Aelodau a'r swyddogion perthnasol wedi'u hyfforddi'n briodol i gyflawni eu dyletswyddau o dan y Ddeddf.

4. Egwyddorion Sylfaenol

- 4.1 Ni fydd y polisi hwn yn taseilio hawl unrhyw unigolyn i wneud sylwadau ynghylch cais penodol, neu ofyn am adolygiad os oes darpariaeth iddynt wneud hynny o dan Ddeddf 2003.
- 4.2 Mae trwyddedu yn ymwneud â rheoli a rheoleiddio gweithgareddau trwyddedig mewn mangreoedd trwyddedig y mae clybiau cymwys yn eu cyflawni ac mewn digwyddiadau dros dro, yn unol â thelerau Deddf 2003.
- 4.3 Mae'r amodau ar Drwydded Mangre neu Dystysgrif Clwb yn bwysig o ran gosod y paramedrau y gall mangre weithredu'n gyfreithlon oddi mewn iddynt. Anogir defnyddio geiriau megis "rhaid" a "bydd".

- 4.4 Wrth ystyried yr amodau hyn, bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn canolbwyntio'n bennaf ar effaith uniongyrchol y gweithgareddau a gynhelir mewn mangre trwyddedig ar aelodau'r cyhoedd sy'n byw, sy'n gweithio neu sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau arferol yn yr ardal dan sylw.
- 4.5 O ystyried hyn, mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cydnabod, ar wahân i'r swyddogaeth drwyddedu, fod nifer o ddulliau eraill ar gael ar gyfer mynd i'r afael â materion sy'n medru digwydd i ffwrdd o'r fangre drwyddedig. Ymhlith y rhain y mae'r canlynol:
- rheoli cynllunio;
  - y mesurau cadarnhaol sydd ar gael i greu amgylchedd diogel a glân yng nghanol y trefi mewn partneriaeth â'r busnesau lleol, y cwmnïau trafndiaeth ac Adrannau eraill yr awdurdod lleol;
  - y ddarpariaeth o ran systemau gwyliadwriaeth teledu cylch cyfyng yng nghanol y trefi, safleoedd tacsis, cyfleusterau cyhoeddus sydd ar agor yn hwyr y nos, y gwasanaethau glanhau strydoedd a'r patrolau sbwriel;
  - y pwerau sydd gan yr awdurdodau lleol i ddynodi rhannau o ardal yr awdurdod lleol fel mannau lle na ellid yfed alcohol yn gyhoeddus;
  - y trefniadau ar gyfer cymryd alcohol oddi ar oedolion a phlant mewn mannau dynodedig;
  - y pwerau sydd gan yr heddlu o ran gorfodi'r gyfraith yn gyffredinol sy'n ymwneud ag anhrefn ac ymddygiad gwrthgymdeithasol, gan gynnwys rhoi hysbysiadau cosbau penodedig;
  - y gyfraith o ran erlyn am y drosedd o werthu alcohol i unigolyn sy'n feddw (neu ganiatáu i hyn ddigwydd);
  - y pwerau sydd gan yr heddlu i gau unrhyw safle trwyddedig ar unwaith am hyd at 24 awr (y gellid ei ymestyn i 48 awr) os oes Hysbysiad Digwyddiad Dros Dro yn gymwys yno oherwydd anhrefn, y tebygolrwydd o anhrefn, neu fod y sŵn sy'n dod o'r safle yn achosi niwsans;
  - y pŵer sydd gan yr heddlu, yr awdurdodau cyfrifol eraill neu unigolion eraill i ofyn am adolygu trwydded neu dystysgrif.
  - y cyfraniad a wneir tuag at blismona economi hwyr yn y nos drwy'r Ardoll yn Hwyr yn y Nos.
  - Gorchmynion Diogelu Mannau Agored Cyhoeddus.
  - Gorchmynion Cyfyngu ar Alcohol yn Gynnar yn y Bore.
- 4.6 Bydd yr Awdurdod a'i bartneriaid yn parhau i fynd i'r afael â materion o'r math hwn drwy weithgareddau strategol a phartneriaethol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Ceredigion.
- 4.7 Bydd y polisi hwn yr un mor berthnasol o ran caniatadau newydd, adnewyddiadau, trosglwyddiadau ac amrywiadau i bob mangre drwyddedig (oni nodir yn wahanol) gan gynnwys y canlynol:
- Trwyddedu Mangreoedd
  - Tystysgrifau Clybiau
  - Trwyddedau Personol
  - Hysbysiadau Digwyddiadau Dros Dro

5. Parthau ac Oriau Trwyddedu

- 5.1 Ni fydd yr Awdurdod Trwyddedu, wrth arfer ei swyddogaethau trwyddedu, yn mynd ati i gyfyngu ar oriau masnachu unrhyw safle penodol oni bai yr ystyrir ei bod yn briodol i hybu un neu fwy o'r amcanion trwyddedu. Ystyrir pob cais yn ôl ei haeddiant ei hun.
- 5.2 Os na cheir unrhyw resymau penodol sy'n gysylltiedig â'r amcanion trwyddedu, ni fydd yr Awdurdod Trwyddedu yn mynd ati i gyfyngu ar allu safleoedd manwerthu trwyddedig yn ystod eu horiau masnachu cyffredinol i werthu alcohol i'w yfed oddi ar y safle. Er enghraifft, byddai modd ystyried cyfyngiad pe byddai'r Heddlu yn cyflwyno sylwadau i ddweud bod ganddynt wybodaeth bod y siop yn ganolbwynt i droseddau ac anhrefn.
- 5.3 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cydnabod bod darparu mwy o ddewis a hyblygrwydd i ddefnyddwyr yn ystyriaeth bwysig ac mewn rhai amgylchiadau gall oriau trwyddedu hyblyg ar gyfer gwerthu alcohol gynorthwyo i sicrhau bod modd osgoi sefyllfa lle byddai cwsmeriaid yn crynhoi wrth adael safleoedd ar yr un pryd. Gallai hyn yn ei dro leihau'r gwrthdaro ar safleoedd bwyd cyflym hwyr y nos, safleoedd tacsis a mathau eraill o drafnidiaeth sy'n medru arwain at drosedd, anhrefn ac aflonyddwch.
- 5.4 Mae'r Awdurdod Trwyddedu hefyd yn cydnabod na ddylai oriau trwyddedu rhwystro datblygiad economïau lleol ffyniannus a diogel hwyr y nos a liw nos sy'n bwysig ar gyfer buddsoddi a chyflogaeth yn lleol ac sy'n ddeniadol i dwristiaid domestig a rhyngwladol.
- 5.5 Serch hynny, pan fydd gan yr Awdurdod Trwyddedu'r disgresiwn, bydd wastad yn pwysu a mesur yr ystyriaethau yn 5.3 a 5.4 uchod yn ofalus yn erbyn ei ddyletswydd i hybu'r amcanion trwyddedu ac amddiffyn hawliau trigolion a busnesau. Ar ôl dweud hynny, ni all awdurdodau trwyddedu fynd ati i gyfyngu ar weithgareddau safleoedd mangreoedd os nad ydyw'n briodol gwneud hynny er mwyn hybu'r amcanion trwyddedu.
- 5.6 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cydnabod nad oes rhagdybiaeth gyffredinol o blaid ymestyn oriau trwyddedu ac y dylai'r pedwar amcan trwyddedu fod yn ystyriaethau hollbwysig ar bob amser.
- 5.7 Er na chafodd yr amser traddodiadol a elwir yn amser 'yfed i fyny' ei gario drosodd i'r Ddeddf, mae'r Awdurdod Trwyddedu yn argymhell bod ymgeiswyr ar gyfer mangre a drwyddedir i werthu alcohol ar y safle yn ystyried gwneud cais am amser gorffen diodydd/ymadael. Bydd y cyfnod hwn yn caniatáu i gwsmeriaid ymadael yn raddol ac yn caniatáu i gwsmeriaid yfed unrhyw alcohol a brynwyd yn ystod yr oriau trwyddedig.

6. Galw Masnachol

- 6.1 Nid mater i'r Awdurdod Lleol yw'r galw masnachol am drwyddedau mangreoedd ychwanegol (yn wahanol i effaith gronnol). Ystyriaeth benodol i'r awdurdod cynllunio lleol yw materion o'r fath gan ystyried gofynion y fasnach drwyddedig a gofynion y farchnad.

7. Niwed Alcohol

- 7.1 Gosodir amodau gorfodol ar bob Trwydded Mangre, Tystysgrif Clwb ac awdurdodiad. Bwriad y rhain yw lleihau'r achosion o ddigwyddiadau hyrwyddo diodydd annerbyniol a gweithgareddau eraill a ystyrir fel rhai anghyfrifol. Bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn monitro safleoedd yn agos i sicrhau bod deiliaid y trwyddedau yn dilyn yr amodau hyn.
- 7.2 Mae'r Cyngor yn cydnabod bod alcohol yn un o brif achosion marwolaeth a salwch y gellir eu hatal yng Ngheredigion ac mae'n cydnabod effaith camddefnyddio alcohol ar boblogaeth Ceredigion a'r gwasanaethau lleol. O ganlyniad, bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn dra ymwybodol o effaith ei benderfyniadau ar atal camddefnyddio alcohol yn yr ardal.
- 7.3 Mae sylfaen dystiolaeth gadarn ar gyfer effaith defnyddio alcohol ar iechyd a lles. Mae defnyddio alcohol yn cyfrannu at dros 60 o wahanol gyflyrau iechyd gan gynnwys clefyd yr afu, syndrom alcohol y ffetws a sawl canser.
- 7.4 Mae ymchwil wedi dangos dro ar ôl tro fod y gallu i gael gafael ar alcohol - ar sail economaidd, ddaearyddol neu amserol - yn cael effaith sylweddol ar faint o niwed a achosir yn gysylltiedig ag alcohol, gan gynnwys niwed i iechyd. Mae ymchwil ac arbrofion ar fywyd go iawn wedi dangos bod ystod yr amser a'r dyddiau y mae alcohol ar gael i'w werthu yn cael effaith sylweddol ar y niwed a achosir gan alcohol. Mae hwylustod alcohol ar sail ddaearyddol hefyd yn cael effaith, fel y dangosir gan ymchwil sylweddol i ddwysedd siopau mewn ardaloedd. Dangosodd ymchwil a gynhaliwyd yn 2017 fod gorfodi polisïau Trwyddedu yn ddiwyd yn arwain at leihau nifer y bobl a dderbynnir i ysbytai yn gysylltiedig ag alcohol. Mae'r rhain i gyd yn ffactorau sy'n cael eu dylanwadu gan fframweithiau trwyddedu lleol a dulliau gweithredu a gorfodi lleol.
- 7.5 Mae Sefydliad Iechyd y Byd ac Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi nodi bod cwotgi ar hwylustod alcohol a'r gallu i gael mynediad iddo yn allweddol er mwyn lleihau'r niwed i iechyd sy'n gysylltiedig ag alcohol. Dylai cyflwyno Isafbris am uned o alcohol yng Nghymru ym Mawrth 2020 (50c yr uned) fod o gymorth wrth fynd i'r afael â niwed alcohol.
- 7.6 Mae Deddf Iechyd y Cyhoedd (Isafbris am Alcohol) (Cymru) 2018 yn rhan o waith ehangach a pharhaus Llywodraeth Cymru i leihau yfed peryglus a niweidiol yng Nghymru. Mae'r Ddeddf yn ceisio mynd i'r afael â'r pryderon iechyd sy'n gysylltiedig ag yfed gormod o alcohol. Mae'n pwysleisio'r ymrwymiad i wella a diogelu ymhellach iechyd pobl Cymru ac mae wedi'i hanelu'n benodol at ddiogelu iechyd yfwyr mentrus a niweidiol sy'n tueddu i yfed mwy o ddiodydd rhad sy'n gryf o ran alcohol.
- 7.7 Mae Cyngor Sir Ceredigion yn cydnabod yr effaith negyddol sylweddol ar iechyd ein trigolion ac ymwelwyr o achos anhwylderau sy'n gysylltiedig ag alcohol (gweler isod). Mae data alcohol a rannwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru yn 2019 yn dangos bod ardal awdurdod lleol Ceredigion:
- Â chyfartaledd o 18.4% o bobl 16+ oed sy'n nodi eu hunain eu bod yn yfed mwy na'r canllawiau, o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol o 19%.

- Canran y defnydd wythnosol o alcohol fesul lefel ac awdurdod lleol yng Nghymru, 2016/17 – 2017/18 Trigolion Ceredigion - 20.2% Ddim yn yfed, 61.8% yn yfwyr cymedrol, 16.8% Lefel beryglus ac 1.2% Niweidiol.
- Mewn cymhariaeth, roedd 18.8% wedi nodi eu bod yn yfed yn drwm (cael pwl o or-yfed) a dywedodd 11.1% eu bod yn yfed yn drwm iawn (cael pwl o or-yfed), sy'n uwch na'n hawdurdod cyfagos, Powys, lle nodwyd canrannau cyfatebol o 15.3% a 7.1%.
- Ceredigion sydd â'r gyfradd isaf o dderbyniadau i'r ysbyty yn sgil alcohol o ran cyfeiriad preswyl o blith awdurdodau lleol Cymru, sef 275 fesul 100,000 o'r boblogaeth, sydd 1.9 gwaith yn is na Blaenau Gwent oedd â ffigur cyfatebol o 515 fesul 100,000 o'r boblogaeth.
- O ran y gyfradd Ewropeaidd ar gyfer nifer y bobl a dderbynnir i'r ysbyty **am gyflwr sy'n ymwneud yn benodol ag alcohol** - cyfradd a safonwyd ar gyfer oedran ac sydd fesul 100,000 o boblogaeth - y ffigwr ar gyfer Ceredigion yw 275.2, sef yr isaf yng Nghymru, ond mae'n gynydd o 10.5% ers 2017/18. Cyfartaledd awdurdodau lleol Cymru yw 338 a 4.3%.
- O ran y gyfradd Ewropeaidd ar gyfer nifer y bobl a dderbynnir i'r ysbyty **ac y gellir priodoli'r achos i alcohol**, y ffigwr ar gyfer Ceredigion yw 1043.9.
- Mae gan Geredigion gyfradd marwolaethau yn benodol i alcohol o 13.1 fesul 100,000 o bobl, sy'n uwch na chyfartaledd Cymru sef 12.5. Mae'r gyfradd marwolaethau ar gyfer dynion yng Ngheredigion yn 20.8 o'i gymharu â chyfartaledd Cymru, sef 16.5, a dyma'r gyfradd ail uchaf yng Nghymru. Y gyfradd ar gyfer menywod yw 5.4 o gymharu â chyfartaledd Cymru sef 8.6, a dyma'r gyfradd isaf yng Nghymru. (Ffigurau Iechyd Cyhoeddus 2017).

- 7.8 Yng nghyd-destun y pedwar amcan trwyddedu, mae'r Awdurdod Trwyddedu yn disgwyl i ymgeiswyr gynnig amcanion trwyddedu i leihau'r effaith y bydd eu mangre nhw yn ei chael ar iechyd a lles y cwsmeriaid, y gymdogaeth a'r gymuned ehangach.
- 7.9 Yn ogystal, bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn disgwyl i ymgeiswyr ystyried yr effaith y gallai eu safle nhw ei chael ar bobl fregus a phobl ifanc mewn perthynas â chamdrin alcohol. Dylent ystyried yn enwedig pa mor agos y mae eu safle i unrhyw ganolfannau triniaeth alcohol ac ysgolion neu lefydd eraill lle mae pobl ifanc yn ymgynnull megis clybiau ieuencid a pharciau.

8. Cyffuriau

- 8.1 Mae'r Awdurdod Trwyddedu wedi ymrwymo i leihau'r cyffuriau a geir mewn mangreoedd trwyddedu a chael gwared ohonynt yn gyfan gwbl lle bynnag y bo modd, fel rhan o'i rôl o hybu'r amcan trwyddedu o ran troseddau ac anhrefn. Mae'r awdurdod trwyddedu yn disgwyl i'r holl ddeiliaid trwyddedau ddangos cefnogaeth lawn i'r amcan hwn yn y ffordd y maent yn cynllunio, yn rheoli ac yn gweithredu'r safle.
- 8.2 Mae'r niwed sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio cyffuriau yn eang ac nid yw wedi'i gyfyngu i iechyd yr unigolyn yn unig. Mae camddefnyddio cyffuriau a reolir a chyffuriau ar bresgripsiwn yn gyffredin ym mhob rhan o gymdeithas. Yn 2018 cofnodwyd 7.5 o farwolaethau camddefnyddio cyffuriau fesul 100,000 o'r boblogaeth yn ardal Hywel Dda, sy'n uwch na chyfartaledd cenedlaethol Cymru. (Cronfa Ddata Lleihau Niwed Cymru: Marwolaethau Cysylltiedig â Chyffuriau. Adroddiad Blynnyddol 2018-19).

- 8.3 Mae'r cyfartaledd treigl o farwolaethau ym mhob un o'r tri awdurdod lleol ym mwrdd iechyd Hywel Dda wedi cynyddu ym mhob un o'r 5 mlynedd diwethaf. Mae cyfradd Ceredigion ymhlith y pump uchaf yng Nghymru.
- 8.4 Yng nghyd-destun hyrwyddo'r amcan o atal troseddau ac anhrefn, mae'r Awdurdod Trwyddedu yn disgwyl i ymgeiswyr a deiliaid trwyddedau wneud y canlynol:
- Cymryd pob cam rhesymol i atal sylweddau anghyfreithlon rhag cael mynediad i'w safle ac i nodi os yw hynny'n digwydd.
  - Cymryd pob cam rhesymol i atal cyffuriau a reolir rhag cael eu delio'n anghyfreithlon ar eu safle.
  - Sicrhau bod eu staff yn cael eu hyfforddi i adnabod a nodi problemau â chyffuriau sy'n gysylltiedig â'r safle.
  - Lle nodir bod camddefnyddio cyffuriau yn broblem, cysylltu a gweithio gyda'r Heddlu a'r Awdurdod Trwyddedu lleol gyda'r nod o fynd i'r afael â'r materion a godwyd.
  - Lle nodir problemau o ran cyffuriau, gweithredu polisi Cyffuriau sy'n canolbwyntio ar atal a chanfod. Er mwyn cyflawni hyn, byddai'n ofynnol i'r safle gyflawni gwelliannau (megis gwaredu ag arwynebau gwastad o'r toiledau) a chymryd, cadw a chofnodi unrhyw gyffuriau y deuir o hyd iddynt.
  - Rhoi gwybod i'r Heddlu lleol am unrhyw broblemau neu bryderon sy'n ymwneud â chamddefnyddio cyffuriau.
  - Er mwyn atal troseddau ac anhrefn, ymgysylltu â'r Heddlu yn ystod unrhyw fentrau i fynd i'r afael â chamddefnyddio cyffuriau, megis defnyddio cŵn cyffuriau, defnyddio dyfais IONISER i synhwyro cyffuriau neu fentrau tebyg eraill.

9. Atal trosedd ac anrhefn

- 9.1 Yn ogystal â'r gofynion ar yr Awdurdod Lleol i hybu'r amcanion trwyddedu, mae dyletswydd arno o dan adran 17, Deddf Trosedd ac Anhrefn 1998 i arfer ei amrywiol swyddogaethau gan roi sylw dyledus i effaith debygol arfer y swyddogaethau hynny ar drosedd ac anhrefn yng Ngheredigion, a'r angen i wneud yr hyn y gall ei wneud yn rhesymol i atal hynny. Bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn parhau i weithio mewn partneriaeth â'i awdurdodau lleol cyfagos (grŵp trwyddedu'r pedair Sir), yr Heddlu, y Bwrdd Iechyd Lleol, grwpiau Diogelwch Cyhoeddus Ceredigion, busnesau lleol, deiliaid trwyddedau (cyfarfodydd BOBB) a'r cyhoedd.
- 9.2 Gall safleoedd trwyddedig, yn enwedig rhai sy'n cynnig adloniant, alcohol a lluniaeth gyda'r hwyr/yn gynnar yn bore, fod yn lleoliadau lle ceir mwy o achosion o droseddu ac anhrefn.
- 9.3 Bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn disgwyl i ymgeiswyr am y mathau hyn o fangreodd sicrhau bod eu hatodlenni gweithredu yn mynd i'r afael â'r problemau posib hyn. Caiff ymgeiswyr eu hannog i gysylltu â swyddogion yr Awdurdod Lleol a'r Heddlu i drafod y materion hyn a hefyd i ystyried y polisiâu cynllunio lleol a strategaethau atal troseddu wrth baratoi atodlenni gweithredu.

- 9.4 Dylai ymgeiswyr am drwyddedau mangre hefyd adolygu eu cynllun busnes safle a'u gweithgarwch a'u horiau arfaethedig er mwyn drafftio atodlen weithredu briodol a fydd wedyn yn dod yn sail i amodau eu trwydded.
- 9.5 Os yw'r ymgeisydd yn ystyried gosod teledu cylch cyfyng (CCTV) neu os gofynnwyd am hynny yn dilyn sylwadau gan awdurdod cyfrifol, dylai ymgeiswyr sicrhau eu bod yn darllen canllawiau Heddlu Dyfed-Powys sydd i'w gweld drwy ddilyn y ddolen hon: <https://www.dyfed-powys.police.uk/media/8682/cctv-licensed-premises-guidelines-cymraeg.pdf>
- 9.6 Dyma faterion eraill i'r ymgeisydd eu hystyried:
- A oes angen staff drws trwyddedig SIA (Awdurdod y Diwydiant Diogelwch). Yr oriau agor a'r math o adloniant sydd ar gael a'r lluniaeth a gynigir i'w gwerthu gyda'r hwyr.
  - Cynlluniau prawf oedran a phrawf adnabod, megis Challenge 21/25.
  - Cynnal llyfr manwl sy'n cofnodi'r sawl a wrthodir a digwyddiadau - bydd hwn ar gael er mwyn i'r Heddlu a Swyddogion Trwyddedu'r Awdurdod Lleol ei adolygu.
  - Yr hyfforddiant a'r sesiynau gloywi a gynigir i'r staff a'r gwaith o gynnal cofnodion cywir a hwylus ar hyfforddiant.
  - A ystyriwyd defnyddio sbectol blastig/galed (Polypropylen) ar y safle.
  - Polisi Cyffuriau/ Polisi chwilio a chanfod arfau.
- 9.7 Bydd yr Awdurdod Lleol, ynghyd â'r Heddlu ac asiantaethau eraill, yn parhau i gydweithio â deiliaid trwyddedau mangre ac â staff y diwydiant a'r economi fin nos a hynny i rannu gwybodaeth er mwyn nodi ac atal achosion o gaethwasiaeth fodern, masnachu mewn pobl, camfanteisio rhywiol, terfysgaeth a chyflenwi cyffuriau (megis drwy'r llinellau cyffuriau).
- 9.8 Dylai staff sy'n gweithio yn y sector lletygarwch a'r economi fin nos gael hyfforddiant ar ba arwyddion i gadw golwg amdanynt ac ar fod yn ymwybodol, a sut i riportio materion a phryderon diogelu.

10. Atal Niwsans Cyhoeddus

- 10.1 Mae potensial mawr y gall niwsans cyhoeddus sy'n deillio o fangreoedd trwyddedig effeithio'n andwyol ar bobl sy'n byw ac yn gweithio yn y cyffiniau ac ymhellach i ffwrdd.
- 10.2 Yn amodol ar gyfraith achos, mae'r Awdurdod Trwyddedu yn dehongli 'niwsans cyhoeddus' yn ei ystyr ehangaf, ac mae'n ystyried ei fod yn cynnwys materion megis sŵn, golau, arogl, sbwriel ac ymddygiad gwrthgymdeithasol, lle mae'r materion hyn yn effeithio ar y rheini sy'n byw, sy'n gweithio neu sy'n ymgymryd â gweithgareddau arferol yn yr ardal a bod yr hyn sy'n digwydd mewn mangre drwyddedig yn effeithio arnynt.
- 10.3 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cydnabod fod rheolaeth deiliad y drwydded dros y cwsmeriaid y tu hwnt i gyffiniau'r safle yn lleihau ac mae'r unigolion sy'n ymddwyn yn wrthgymdeithasol yn atebol amdanynt nhw eu hunain. Nid yw'r drefn drwyddedu yn feganwaith ar gyfer rheoli niwsans ac ymddygiad gwrthgymdeithasol gan

unigolion yn gyffredinol unwaith y maent y tu hwnt i reolaeth uniongyrchol yr unigolyn, y clwb neu'r busnes sy'n dal y drwydded, y dystysgrif neu'r caniatâd dan sylw.

- 10.4 Ymhlith y materion sy'n achosi 'niwsans cyhoeddus' y mae sŵn, baw, llygredd, arogleuon a sbwriel (gan gynnwys stwmps sigarêts) neu unrhyw faterion eraill sy'n cyfrannu at gael effaith wael ar y rheini sy'n byw ac yn gweithio yng nghyffiniau'r fangre drwyddedig.
- 10.5 Disgwylir i ymgeiswyr am drwyddedau mangre newydd ymchwilio i'r ardal y maent yn bwriadu gweithredu ynddi ac mae disgwyl hefyd i'w hatodlenni gweithredu ystyried y math o ardal y mae'r busnes wedi'i lleoli ynddi. Hefyd bydd angen i'r ymgeiswyr ystyried yr effaith y bydd y busnes yn ei chael ar yr ardal a chynnwys yn eu hatodlenni gweithredu fesurau cadarnhaol i reoli ffynonellau posib o niwsans. Yn ogystal, dylai'r amserlen asesu risg a'r atodlen weithredu gynnwys mesurau i reoli niwsans y tu allan i'w hadeilad, megis rheoli ciwiau, mannau ysmegu a sbwriel.
- 10.6 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn argymhell bod ymgeiswyr yn sicrhau eu bod yn rheoli'n helaeth i leihau'r potensial fod niwsans cyhoeddus yn deillio o waith eu busnes, yn enwedig:
- a) Pan fo'r fangre wedi'i lleoli mewn ardal breswyl neu ardal sensitif o ran sŵn.
  - b) Pan wneir cais am ymestyn oriau agor.
- 10.7 **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, Rheoli sŵn a seinwedd**
- 10.7.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (y cyfeirir ati wedi hyn fel Deddf Llesiant 2015) yn rhoi dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i gynnwys egwyddorion datblygu cynaliadwy yn eu gwaith gyda'r nod o gyflawni saith nod llesiant; mae hyn yn cynnwys y gwaith o gyflawni eu swyddogaeth Trwyddedu. Un o'r conglfeini i'w hystyried yw'r gwaith o reoli sŵn a'i effaith ar iechyd a llesiant.
- 10.7.2 Nid yw'r canllawiau Trwyddedu Statudol a gyhoeddwyd o dan Adran 182 o Ddeddf Trwyddedu 2003 ar hyn o bryd yn cyfeirio at sut y mae Awdurdodau Trwyddedu i fod i roi sylw yn eu gwaith i ofynion Deddf Llesiant 2015, yn benodol sut y byddai'n ymwneud â hyrwyddo'r Amcan Trwyddedu o Atal Niwsans Cyhoeddus. Fodd bynnag, mae'n amlwg yng Nghynllun Gweithredu Llywodraeth Cymru ynghylch sŵn a seinwedd 2018-2023 fod effaith sŵn yn cael ei chydabod. Bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn rhoi sylw i'r cynllun gweithredu hwn wrth benderfynu ar geisiadau.

<https://llyw.cymru/sites/default/files/consultations/2018-07/180711-cynllun-gweithredu-yng-hylch-swn-a-seinwedd-2018-2023.pdf>

11. Diogelwch y Cyhoedd

- 11.1 Mae cyfrifoldeb ar ddeiliaid trwyddedau i sicrhau diogelwch y rheini sy'n defnyddio eu safle fel rhan o'u dyletswyddau o dan Ddeddf 2003. Mae hyn yn ymwneud â diogelwch y bobl sy'n defnyddio'r safle perthnasol yn hytrach nag iechyd y cyhoedd y rhoddir sylw iddo mewn deddfwriaeth arall.
- 11.2 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn disgwyl i ymgeiswyr am drwyddedau mangre gyflawni asesiadau risg diogelwch o ran eu mangre a chynnwys yn eu hatodlen weithredu fesurau sy'n sicrhau diogelwch eu cwsmeriaid a'u staff.

The Licensing Authority expects applicants for Premises Licences to carry out safety risk assessments of their premises and to include in their operating schedule measures which will ensure the safety of both their customers and staff.

Bydd hefyd disgwyl i ymgeiswyr gael asesiadau risg yn amlinellu sut y byddai yn gweithredu yn ystod achosion o glefydau trosglwyddadwy / clefydau heintus fel coronafirws 2 syndrom anadlol aciwt difrifol (SARS-CoV-2) h.y. Covid-19.

- 11.3 Dylai ymgeiswyr ystyried natur eu mangre, y cleientiaid arfaethedig, yr oriau gweithredu a gwybodaeth leol wrth ystyried a ddylent gynnwys yn eu hatodlen weithredu fesurau i liniaru pryderon o ran diogelwch y cyhoedd, e.e. (nid yw'n cynnwys popeth):
- Gosod teledu cylch cyfyng
  - Rheoli ciwiau
  - Nifer addas o staff SIA cymwys
  - Gwaredu â pheryglon a allai beri i bobl faglu
  - Defnyddio gwydrau Polycarbonad/ polisi dim poteli.

12. Amddiffyn plant rhag niwed

- 12.1 Ni fydd dim yn y datganiad polisi hwn yn cyfyngu nac yn ei gwneud yn ofynnol i blant gael mynediad i eiddo oni bai ei bod yn briodol atal niwed corfforol, moesol neu seicolegol iddynt. Amlinellir y meysydd sy'n destun pryder penodol mewn rhannau eraill o'r Polisi hwn. Dylid ystyried rhinweddau unigol pob cais ym mhob achos.
- 12.2 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cydnabod y gallai fod angen ystyried cyfyngiadau os ydyw'n ymddangos ei bod yn angenrheidiol ac yn briodol i amddiffyn plant rhag niwed.
- 12.3 Wrth benderfynu a ddylid cyfyngu ar fynediad plant ai peidio, bydd y Cyngor yn barnu pob cais yn ôl ei rinweddau ei hun. Dyma rai enghreifftiau o sefyllfaoedd a allai beri pryder neilltuol ynghylch plant:
- Mangre lle bu euogfarnau am weini alcohol i rai o dan 18 oed
  - Mangre ag enw am yfed dan oed
  - Mangre sydd ag enw hysbys o ran cymryd cyffuriau neu ddelio cyffuriau
  - Mangre lle darperir adloniant i oedolion neu adloniant rhywiol ei natur
  - Mangre lle bo elfen gref o hapchwaræ
  - Mangre lle mai gwerthu alcohol yw unig bwrpas neu brif bwrpas y gwasanaethau a ddarperir.
- 12.4 Os ystyrir ei bod yn angenrheidiol a/neu yn briodol er mwyn atal niwed corfforol, moesol neu seicolegol, ystyrir nifer o opsiynau er mwyn cyfyngu ar fynediad plant i fangreoedd trwyddedig, ac mae'r opsiynau canlynol yn eu plith:
- Cyfyngu ar yr oriau y caniateir i blant (dan 16) fod yn bresennol;
  - Cyfyngiadau Oedran (dan 18);
  - Cyfyngiadau sy'n ymwneud â gwahardd plant rhag bod yn bresennol o dan oedrannau neilltuol pan fo gweithgareddau neilltuol yn digwydd;
  - Cyfyngiadau ar y rhannau o'r fangre y caniateir i blant gael mynediad atynt;
  - Gofynion o ran yr oedolyn sydd yng ngofal y plentyn;

- Gwaharddiad llawn ar bobl o dan 18 oed o'r fangre pan fo unrhyw weithgareddau trwyddedig yn digwydd

- 12.5 Yn achos mangreoedd sy'n dangos ffilmiau, bydd yr Awdurdod yn disgwyl i drwyddedigion neu glybiau gynnwys trefniadau yn eu rhaglen waith i rwystro plant rhag gweld ffilmiau sydd dan gyfyngiad oedran yn unol ag argymhellion Bwrdd Dosbarthiad Ffilmiau Prydain neu'r awdurdod lleol.
- 12.6 Dylai gweithredwyr lleoliadau sy'n gofyn am Drwyddedau Mangreoedd a Thystysgrifau Clybiau ystyried cynnwys gwaharddiadau a chyfyngiadau o'r fath yn eu hatodlenni gweithredu yn enwedig os ydyw eu hasesiadau risg eu hunain wedi penderfynu y byddai presenoldeb plant yn annymunol neu'n amhriodol.
- 12.7 Yn ogystal â'r argymhellion ym mharagraffau 9.7 a 9.8 ar sail diogelu, nid yw'r awdurdod yn cefnogi systemau cofnodi gwesteion heb gyswllt (rhith-dderbynfa) lle nad oes yr un aelod o staff yn bresennol i ymwneud â chwsmeriaid wrth eu croesawu i'r gwesty neu'r motél.
- 12.8 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn ystyried mai Gwasanaethau Cymdeithasol Ceredigion yw'r corff sy'n gymwys i weithredu fel yr Awdurdod Cyfrifol o ran amddiffyn plant rhag niwed. Mae rhestr o'r holl Awdurdodau cyfrifol yn Atodiad B.

13. Atodlen Weithredu

- 13.1 Bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn disgwyl i ymgeiswyr ystyried hybu'r amcanion trwyddedu yn eu hatodlen weithredu gan ystyried y math o eiddo, y gweithgareddau trwyddedig a fydd yn cael eu darparu, y gweithdrefnau gweithredol, natur y lleoliad ac anghenion y gymuned leol, fel y gall y rheini sydd â'r hawl i wneud sylwadau neu wrthwynebiadau asesu'r ffactorau a allai effeithio arnynt yn llawn.

14. Integreiddio Strategaethau a rheolaethau statudol

- 14.1 Ceir amrywiaeth o ddylanwadau strategol a rheolaethau statudol sy'n effeithio ar y system drwyddedu o ran ffurfio polisi, gweinyddu a gweithgareddau gorfodi. Wrth gyflawni ei swyddogaethau, mae gan y Cyngor ddyletswyddau, cyfrifoldebau ac ystyriaethau o dan ddeddfwriaeth a strategaethau eraill, er enghraifft:
- a) Deddf Trosedd ac Anhrefn 1998 (yn benodol y rhwymedigaethau o dan adran 17 sy'n ymwneud ag atal trosedd ac anhrefn);
  - b) Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol, a ddaw i rym drwy Ddeddf Hawliau Dynol 1998;
  - c) Deddf Cyfiawnder Troseddol a'r Heddlu 2001 (fel y'i diwygiwyd)
  - d) Deddf Cysylltiadau Hiliol 1976 (fel y'i diwygiwyd) gan Ddeddf Cysylltiadau Hiliol (Diwygio) 2000);
  - e) Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol 2003;
  - f) Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014
  - g) Deddf Lleihau Troseddu Treisgar 2006;
  - h) Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 (fel y'i diwygiwyd);
  - i) Deddf Sŵn 1996;
  - j) Deddf Iechyd 2006;

- k) Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974;
- l) Deddf Cymdogaethau Glân a'r Amgylchedd 2005 (fel y'i diwygiwyd)
- m) Deddf Plismona a Throsedd 2009;
- n) Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011
- o) Deddf Masnachu ar y Sul 1994
- p) Deddf Dydd Nadolig (Masnachu) 2004
- q) Deddf Diogelwch Meysydd Chwaraeon 1975
- r) Deddf Iechyd y Cyhoedd 2006
- s) Deddf Cydraddoldeb 2010
- t) Cyfarwyddeb Gwasanaethau'r Undeb Ewropeaidd
- u) Unrhyw Strategaeth Alcohol Genedlaethol.
- v) Deddf Mewnfudo 2016
- w) Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015

- 14.2 Bydd yr Awdurdod Trwyddedu hefyd yn rhoi sylw i'r ddeddfwriaeth ganlynol pan fydd yn penderfynu cyflawni ei ddyletswyddau o dan y Ddeddf Trwyddedu (nid yw'r rhestr yn cynnwys y cyfan):
- a) Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 – sŵn a niwsans
  - b) Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio 2005 – Diogelwch pen blaen
  - c) Deddf Priffyrdd 1980 sy'n ymdrin â thrwyddedau caffis palmant..
- 14.3 Mae'r Awdurdod yn cydnabod y gwaith o integreiddio a chydlynu polisiau, strategaethau a chynlluniau sy'n ymwneud ag atal troseddau lleol, cynllunio, twristiaeth, cynlluniau cydraddoldeb, strategaethau diwylliannol a threfniadau canol y trefi a'r economi liw nos. Fel arfer, mae gweithredwyr y mangreoedd yn gyfrifol am gydymffurfio ag unrhyw ofynion statudol eraill a allai fod yn berthnasol, er enghraifft, Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Diogelwch Tân) 2005.
- 14.4 Wrth ddelio â'r swyddogaeth drwyddedu, bydd yr Awdurdod Trwyddedu, cyn belled ag y bo modd, yn ceisio osgoi dyblygu o ran y cyfundrefnau rheoleiddio eraill. Os oes cyfraith eisoes yn bodoli sy'n gosod cyfrifoldebau statudol penodol ar weithredwr mangre neu bwyllgor rheoli clwb, dylid osgoi dyblygu a pheidio â gosod dyletswyddau tebyg ar Drwydded Mangre neu Dystysgrif Clwb.
- 14.5 Mewn amgylchiadau priodol, gall y Cyngor ystyried gofyn i'r Awdurdod Trwyddedu am Drwyddedau Mangreoedd yn ei enw ei hunan ar gyfer ei fannau cyhoeddus ei hunan yn y gymuned. Gallai hyn fod o gymorth i hyrwyddo gweithgareddau ac adloniant diwylliannol ehangach.
- 14.6 O ran strategaethau diwylliannol, bydd yr Awdurdod Trwyddedu, er enghraifft, drwy ymgynghori bob hyn a hyn â Gwasanaethau Hamdden a Swyddogion Twristiaeth y Cyngor, yn ystyried a ydy'r gofynion trwyddedu lleol yn llesteirio'r ddarpariaeth o ran cerddoriaeth fyw, gweithgareddau diwylliannol ac adloniant.
- 14.7 Lle bydd yr Awdurdod Lleol yn ystyried ei bod yn briodol, ac er mwyn integreiddio'r swyddogaeth drwyddedu a'r polisi yn iawn, gall yr Awdurdod Trwyddedu yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol ddarparu adroddiadau bob hyn a hyn i'r Awdurdod Cynllunio a'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol ynghylch y sefyllfa gyffredinol o ran mangreoedd trwyddedig yn yr ardal, a gallai hyn gynnwys cyfeiriad at effaith trosedd ac anhrefn sy'n gysylltiedig ag alcohol.

14.8 Perthynas â'r Broses Gynllunio

- 14.8.1 Dylai ceisiadau a gyflwynir am Drwyddedau Mangreoedd ar gyfer mangreoedd masnachol parhaol fel arfer fod oddi wrth fusnesau sy'n meddu ar ganiatâd cynllunio ar gyfer yr eiddo dan sylw. Serch hynny, gellir gwneud ceisiadau am drwyddedau cyn gofyn am unrhyw ganiatâd cynllunio perthnasol gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol neu gael y caniatâd hwnnw.
- 14.8.2 Argymhellir yn gryf bod darpar ymgeiswyr am drwydded yn cysylltu â'r Awdurdod Cynllunio Lleol cyn gwneud cais am drwydded er mwyn gwirio unrhyw ganiatadau cynllunio neu unrhyw amodau sy'n berthnasol i'r defnydd a wneir o'r fangre. Bydd hyn yn osgoi torri unrhyw reolau sy'n ymwneud â'r ddeddfwriaeth gynllunio.
- 14.8.3 Dymuna'r Awdurdod Trwyddedu bwysleisio nad yw'r ffaith bod y Pwyllgor Trwyddedu yn rhoi unrhyw drwydded neu awdurdodiad yn golygu nad oes angen i'r ymgeisydd wneud cais am ganiatâd cynllunio neu ganiatâd rheoli adeiladu lle bo hynny'n briodol.
- 14.8.4 Bydd yr Awdurdod Lleol yn anelu at wahanu'r cyfundrefnau cynllunio, rheoli adeiladu a thrwyddedu yn iawn er mwyn osgoi dyblygu ac aneffeithlonrwydd. Mae'r cyfundrefnau Trwyddedu a Chynllunio yn ystyried materion gwahanol (er eu bod yn gysylltiedig).
- 14.8.5 Nid yw'r Awdurdod Trwyddedu wedi'i rwymo gan benderfyniadau'r Pwyllgor Rheoli Datblygu ac nid yw'r Pwyllgor Rheoli Datblygu wedi'i rwymo gan benderfyniadau'r Awdurdod Trwyddedu.
- 14.8.6 Os bydd amod caniatâd cynllunio yn gosod amser cau penodol ar gyfer defnyddio'r eiddo at ddibenion masnachol a bod yr amser hwnnw yn gynharach na'r oriau trwyddedu, bydd disgwyl i'r trwyddedai gadw at yr amser cau cynharaf.
- 14.8.7 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cydnabod bod Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gosod rhwymedigaeth ar awdurdodau cyhoeddus i roi sylw dyledus i'r angen i ddileu gwahaniaethu, hyrwyddo cyfle cyfartal, a meithrin cysylltiadau da rhwng pobl sydd â gwahanol nodweddion gwarchoddedig. Mae'r nodweddion gwarchoddedig fel a ganlyn:- oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw, a chyfeiriadedd rhywiol.

15. Adloniant Rheoledig

- 15.1 Nid diben na bwriad y polisi hwn yw ychwanegu at y ddeddfwriaeth sy'n ymwneud ag adloniant rheoledig na'i ddyblygu. Yn gyffredinol, mae'r mathau o adloniant rheoledig y mae angen trwydded arnynt o dan Ddeddf 2003 wedi'u rhestru isod:
- dangos ffilm
  - perfformio drama
  - digwyddiad chwaraeon dan do
  - adloniant paffio neu ymaflyd codwm
  - perfformiadau cerddoriaeth fyw
  - chwarae cerddoriaeth sydd wedi'i recordio
  - perfformiadau dawn
  - adloniant tebyg i berfformiad o gerddoriaeth fyw, chwarae cerddoriaeth wedi'i recordio neu berfformiad dawn

- 15.2 Er mwyn i berfformiad fod yn drwyddedadwy mae angen i'r gweithgaredd ddigwydd naill ai:
1. Ym mhresenoldeb cynulleidfa gyhoeddus, neu
  2. Os yw'r gweithgaredd yn digwydd yn breifat, bod yn destun tâl a godir gyda'r bwriad o wneud elw.
- 15.3 Mae'r amgylchiadau ar gyfer pob un ohonynt yn dibynnu'n fawr ar y math o fangre, y lleoliad, y darparwr ac amser yr adloniant. Mae manylion ynglŷn â hyn i'w gweld yn Neddf Trwyddedu 2003, Canllawiau'r Ysgrifennydd Gwladol a wnaed o dan Adran 182, Deddf Trwyddedu 2003 a'r rheoliadau perthnasol a wnaed o dan y Ddeddf.

16) Gweinyddu

- 16.1 Tîm trwyddedu'r Awdurdod sy'n gweinyddu pob agwedd ar Ddeddf Trwyddedu 2003, gan gynnwys y ceisiadau, y sylwadau a'r ceisiadau am gymorth a chyngor. Mae gwefan yr Awdurdod yn cynnwys gwybodaeth fanwl am y gwasanaethau y mae'n eu darparu ar gyfer trwyddedigion, ymgeiswyr, achwynwyr a phob ymholiad arall.

17) Atolden Weithredu

- 17.1 Gall yr Awdurdod Trwyddedu ddarparu cyngor cyffredinol ynghylch llunio atodlenni gweithredu ac argymhellir yn gryf bod ymgeiswyr yn trafod eu hatodlenni gweithredu gyda'r Awdurdod Trwyddedu a'r Awdurdodau Cyfrifol eraill cyn eu cyflwyno nhw.
- 17.2 Mae'n ofynnol cyflwyno atodlenni gweithredu gyda phob cais newydd neu gais am amrywiad. Dylai'r atolden weithredu gynnwys gwybodaeth am sut y bydd yr ymgeisydd yn hyrwyddo'r pedwar amcan trwyddedu. Y cynigion a geir yn yr atolden weithredu fydd yn ffurfio prif gorff yr amodau a fydd yn berthnasol i'r fangre, ynghyd ag unrhyw amodau gorfodol perthnasol, unrhyw amodau y cytunir arnynt gydag un o'r awdurdodau cyfrifol yn ystod y broses ymgeisio, ac unrhyw amodau a osodir gan is-bwyllgor trwyddedu lle rhoddwyd sylwadau dilys.
- 17.3 Wrth gwblhau atolden weithredu, disgwylir i ymgeiswyr roi sylw i'r datganiad hwn o bolisi trwyddedu a dangos adnabyddiaeth addas o'u hardal leol wrth ddisgrifio'r camau y maent yn bwriadu eu cymryd er mwyn hyrwyddo'r Amcanion Trwyddedu.

18) Amodau

- 18.1 Gall yr ymgeiswyr gynnig amodau yn yr atolden weithredu fel rhan o'u cais; gall yr Awdurdod ddileu neu ail-eirio unrhyw un o'r amodau hyn os ystyrir eu bod yn aneglur, yn amwys neu os nad oes modd eu gorfodi. Gwneir hyn gyda chytundeb yr ymgeisydd. Bydd hyn yn sicrhau bod yr holl bartïon yn deall eu cyfrifoldebau i hybu'r amcanion trwyddedu yn llawn.

- 18.2 Ni ddylai'r Awdurdod Trwyddedu osod amodau safonol fel y bydd amodau yn cael eu hychwanegu at y fangre yn unig pan fydd hynny'n briodol er mwyn hybu'r amcanion trwyddedu.
- 18.3 Bydd yr Awdurdod yn osgoi ychwanegu amodau sy'n dyblygu cyfundrefnau rheoleiddio eraill cyn belled ag y bo modd.
- 18.4 Dylid teilwra'r amodau i faint y fangre dan sylw, y math o fangre ydyw, y lleoliad, y nodweddion a'r gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yno a rhaid iddynt fod yn briodol ar gyfer hybu'r amcanion trwyddedu.
- 18.5 Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cydnabod y gall osod amodau dim ond pan dderbynnir sylwadau perthnasol ac os ystyrir bod yr amodau'n briodol er mwyn hyrwyddo'r amcanion trwyddedu. Pan fo awdurdod cyfrifol yn rhoi tystiolaeth o blaid gosod amodau penodol, bydd yr Awdurdod Lleol yn ystyried y cais a gall awgrymu geiriad addas i sicrhau bod unrhyw amod a osodir yn un clir, perthnasol a bod modd ei orfodi.

19) Arfer a dirprwyo swyddogaethau

- 19.1 Mae Deddf 2003 yn nodi mai'r Pwyllgor Trwyddedu fydd yn cymryd neu'n cyflawni swyddogaethau'r Awdurdod Trwyddedu (gan gynnwys ei benderfyniadau). Gall y Pwyllgor Trwyddedu ddirprwyo'r swyddogaethau hyn i'r Is-bwyllgorau.
- 19.2 Ystyrir y bydd llawer o'r swyddogaethau i raddau helaeth yn rhai gweinyddol eu natur nad oes elfennau dadleuol yn perthyn iddynt. Er mwyn sicrhau hwylustod, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran cost, bydd y rhain, ar y cyfan, yn cael eu cyflawni gan y swyddogion.
- 19.3 Mae'r Atodlen yn Atodiad A yn amlinellu'r cynllun dirprwyo swyddogaethau. Er gwaetha'r rhagdybiaeth hon o blaid dirprwyo, cadwa'r Awdurdod yr hawl i gyfeirio unrhyw fater i'r Pwyllgor neu'r Is-bwyllgor Trwyddedu.

20) Polisi Effaith Gronnol

- 20.1 Mae effaith gronnol y mangreoedd trwyddedu ar y gwaith o hybu amcanion trwyddedu yn fater priodol i Awdurdod Trwyddedu ei ystyried wrth ddatblygu ei ddatganiad polisi trwyddedu. Gall Awdurdod Trwyddedu dderbyn sylwadau oddi wrth Awdurdod Cyfrifol neu berson arall (diffinnir y ddau gan y Ddeddf), bod effaith gynyddol trwyddedau newydd yn golygu bod ardal yn dod yn orlawn o fangreoedd o fath arbennig, sy'n ei gwneud yn ardal lle bydd tyrfaoedd mawrion o bobl yn ymgynnull gan beri problemau eithriadol o ran anrhefn a niwsans y tu hwnt i effaith y mangreoedd unigol eu hunain. Gall gymryd yr uchod i ystyriaeth yn ogystal â'i dystiolaeth ei hun o'r effaith ar yr amcanion trwyddedu.
- 20.2 Ni fydd yr Awdurdod Trwyddedu yn gweithredu cwota o unrhyw fath a fyddai'n penderfynu ynghylch unrhyw gais o flaen llaw, ac ni fydd ychwaith yn mynd ati i osod cyfyngiadau cyffredinol ar oriau masnachu mewn ardaloedd penodol. Yn lle hynny, rhoddir ystyriaeth i nodweddion unigol y fangre dan sylw o fewn ardal benodol. Cydnabyddir bod tafarndai, clybiau nos, tai bwyta, gwestai, theatrau, neuaddau

cyngerdd a sinemâu yn gwerthu alcohol, yn gweini bwyd ac yn darparu adloniant ond mewn dulliau gwahanol a chyda nodweddion gwahanol i'w gilydd. Rhoddir ystyriaeth briodol i'r gwahaniaethau hynny a'r gwahanol effeithiau ar y gymuned leol.

- 20.3 Ni fydd yr Awdurdod Trwyddedu yn defnyddio polisïau o'r math hwn yn unig:
- fel sail ar gyfer diddymu trwydded neu dystysgrif pan ddaw sylwadau i law am broblemau ynghylch mangreoedd trwyddedig presennol, neu
  - i wrthod addasiadau i drwydded, ac eithrio sefyllfaoedd lle mae'r addasiadau yn uniongyrchol berthnasol i'r polisi, er enghraifft os yw'r cais yn gofyn am gynnydd sylweddol yn y terfyn capasiti.

21) Gorfodaeth

- 21.1 Mae'r Awdurdod Trwyddedu wedi sefydlu Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth o ran Gorfodaeth gyda Heddlu Dyfed-Powys ynghyd â phrotocol rhannu gwybodaeth. Wrth wneud hyn, caiff y prif egwyddorion o ran cysondeb, tryloywder a chymesuredd eu cadw.
- 21.2 Bwriad yr Awdurdod Trwyddedu yw ymweld â mangreoedd trwyddedig fel y bo'n briodol, er mwyn sicrhau y cydymffurfir â'r amodau a osodwyd fel rhan o'r drwydded. Gall yr ymweliadau gorfodi hyn fod yn archwiliadau rhagweithiol sydd wedi'u trefnu o flaen llaw yn seiliedig ar y risgiau a gyflwynir gan y fangre, hanes o beidio â chydymffurfio ac ati, neu ymweliadau adweithiol o ganlyniad i gwynion yn unol â'r amgylchiadau ar y pryd hwnnw.
- 21.3 Ar ôl i fangre dderbyn trwydded, mae'n hanfodol bod y fangre honno yn cael ei chynnal a'i chadw a'i gweithredu gan hybu'r amcanion trwyddedu'n barhaus a chydymffurfio â gofynion penodol y Ddeddf. Gwneir trefniadau i fonitro perfformiad mangreoedd o ran cadw at eu hamodau gweithredu a bydd y Cyngor yn cymryd camau gorfodaeth cymwys fel y bo'r amgylchiadau yn galw.
- 21.4 Bydd y Cyngor yn gweithio'n agos iawn gyda Heddlu Dyfed-Powys ac awdurdodau gorfodi eraill i sefydlu protocolau er mwyn sicrhau bod y swyddogion sy'n gorfodi cyfraith trwyddedu ac sy'n archwilio mangreoedd trwyddedig yn cael eu defnyddio'n effeithlon, a bod yr adnoddau yn cael eu hanelu at y mangreoedd sy'n achosi problemau a'r rhai risg uchel.
- 20.5 Mae'r amcan statudol a geir yn Neddf 2003 i atal troseddau yn cynnwys hefyd atal troseddau mewnfudo ac atal bobl rhag gweithio'n anghyfreithlon mewn mangreoedd trwyddedig. Dylai awdurdodau trwyddedu weithio gyda'r Swyddfa Gartref (Gorfodaeth Mewnfudo) yn ogystal â'r heddlu mewn perthynas â'r materion hyn.

ATODIAD A

Schedule of delegation of licensing functions and decisions

Mater dan sylw	Pwyllgor Trwydded u	Panelli Trwyddedu	Swyddogion
Cais am drwydded bersonol		Os oes gwrthwynebiad gan yr Heddlu	Os na fydd gwrthwynebiad
Cais am drwydded bersonol gyda cholffarnau sydd heb ddarfod		Pob achos	
Cais am drwydded mangre/tystysgrif clwb		Os gwnaethpwyd sylwadau perthnasol ac na thynnwyd hwy yn ôl	Os na wnaethpwyd sylwadau perthnasol neu os cawsant eu tynnu'n ôl
Cais am ddatganiad dros dro		Os gwnaethpwyd sylwadau perthnasol ac na thynnwyd hwy yn ôl	Os na wnaethpwyd sylwadau perthnasol neu os cawsant eu tynnu'n ôl
Cais i amrywio trwydded mangre/tystysgrif clwb		Os gwnaethpwyd sylwadau perthnasol ac na thynnwyd hwy yn ôl	Os na wnaethpwyd sylwadau perthnasol neu os cawsant eu tynnu'n ôl
Cais i amrywio goruchwilydd mangre dynodedig		Os oes gwrthwynebiad gan yr Heddlu	Pob achos arall
Cais am fân amrywiad			Pob achos

Cais i ddiddymu rhywun fel goruchwylydd mangre enwebedig			Pob achos
Cais i drosglwyddo trwydded mangre		Os oes gwrthwynebiad gan yr Heddlu	Pob achos arall
Ceisiadau am awdurdodaeth dros dro		Os oes gwrthwynebiad gan yr Heddlu	Pob achos arall
Cais i adolygu trwydded mangre/tystysgrif clwb		Pob achos	
Penderfynu a yw cwyn yn amherthnasol, yn wamal neu'n gynhennus ac ati.			Pob achos
Penderfynu ynglyn â gwrthwynebiad o du'r Heddlu / lechyd yr Amgylchedd i hysbysiad o ddigwyddiad dros dro		Ym mhob achos os na thynnwyd yn ôl.	
Atal trwyddedau os na thelir y ffioedd blynyddol			Pob achos
Penderfynu p'un ai i ddiddymu neu i atal dros dro drwyddedau personol		Pob achos	

APPENDIX B

Awdurdodau Cyfrifol / Rhestr o'r Ymgynghoreion – Cyngor Sir Ceredigion

<p>Y Tîm Trwyddedu Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd Cyngor Sir Ceredigion Penmorfa Aberaeron Ceredigion SA46 0PA trwyddedu@ceredigion.gov.uk Ffôn - 01545 572179 www.ceredigion.gov.uk</p>	<p>Y Tîm Rheoli Datblygu Economi ac Adfywio Cyngor Sir Ceredigion Penmorfa Aberaeron Ceredigion SA46 0PA planning@ceredigion.gov.uk</p>
<p>Y Tîm Rheoli'r Amgylchedd Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd Cyngor Sir Ceredigion Penmorfa Aberaeron Ceredigion SA46 0PA envhealth@ceredigion.gov.uk</p>	<p>Y Tîm Iechyd a Diogelwch Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd Cyngor Sir Ceredigion Penmorfa Aberaeron Ceredigion SA46 0PA envhealth@ceredigion.gov.uk</p>
<p>Y Tîm Safonau Masnach Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd Cyngor Sir Ceredigion Penmorfa Aberaeron Ceredigion SA46 0PA tradingstandards@ceredigion.gov.uk</p>	<p>Swyddog Trwyddedu'r Heddlu Heddlu Dyfed Powys Gorsaf yr Heddlu Parc Teifi Aberteifi Ceredigion SA43 1EW Louise.Bradshaw@dyfed-powys.pnn.police.uk</p>
<p>Y Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion Penmorfa Aberaeron Ceredigion SA46 0DY contact-socservs@ceredigion.gov.uk</p>	<p>Awdurdod Tân Canolbarth a Gorllewin Cymru Trefechan Aberystwyth Ceredigion SY23 1BE ceredigionfirecommand@mawwfire.gov.uk</p>
<p>Mr Steve Moore Prif Weithredwr Bwrdd Iechyd Hywel Dda Llys Myrddin</p>	<p>Ar gyfer eiddo lle mai'r Gweithgor Iechyd a Diogelwch yw'r awdurdod gorfodi ac eiddo y mae'r Cyngor yn berchen arno yn unig: Cyfarwyddwr Iechyd a Diogelwch Cymru</p>

Lôn Winch Hwlfordd SA61 1SB Alison.gittins@wales.nhs.uk	Adeiladau'r Llywodraeth Cam 1, Tŷ Glas Llanishen Caerdydd CF14 5SH
---	---